

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele kapitaliturgude liidu tegevuskava vahearuande kohta“

[COM(2017) 292 final]

(2018/C 081/16)

Raportöör: **Daniel MAREELS**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 5.7.2017
Õiguslik alus	Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 304
Vastutav seksioon	majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	5.10.2017
Vastuvõtmine täiskogus	19.10.2017
Täiskogu istungjärk nr	529
Hääletuse tulemus	136/0/3
(poolt/vastu/erapooletuid)	

Preambul

Käesolev arvamus on osa laiemast paketest, mis koosneb neljast Euroopa tulevikku käsitlevast Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusest (majandus- ja rahaliidu süvendamine ja euroala majanduspoliitika, kapitaliturgude liit ja ELi rahanduse tulevik) ⁽¹⁾. Pakett koostatakse Euroopa tulevikku käsitleva valge raamatuga algatatud protsessi kontekstis, mille Euroopa Komisjon hiljuti käivitas, ja selles võetakse arvesse Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri kõnet olukorrast Euroopa Liidus 2017. aastal. Kooskõlas komitee resolutsiooniga Euroopa tuleviku kohta ⁽²⁾ ning varasemate arvamustega majandus- ja rahaliidu väljakujundamise kohta ⁽³⁾ rõhutatakse selles vajadust ühise eesmärgitunnetuse järele liidu juhtimises, mis läheb oluliselt kaugemale tehnilistest lähenemisviisidest ja meetmetest ning on esmajoones poliitilise tahte ja ühise perspektiivi küsimus.

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Kuna kapitaliturgude liit on laias plaanis otsustava tähtsusega edasise ja sügavutiimeva Euroopa integratsiooni seisukohalt ja kujutab endast edasiminekut iga liikmesriigi jaoks, ning kuna arvestada tuleb muutuva rahvusvahelise kontekstiga, siis pooldab komitee kindlalt seda liitu ja soovib olla selle elluviimisel ambitsioonikas. Komitee jaoks on oluline, et tehtaks kõik võimalik, et liit oleks edukas. Tähtis on saavutada kiiresti edusamme ja tulemusi, et anda ELi majandusele ruttu uut hoogu ja dünaamikat.

1.2. Komitee on alati olnud majandus- ja rahaliidu edasise süvendamise ja väljakujundamise kindel toetaja ja seda sõnaselgelt pooldanud. Nüüd teeb komitee seda taaskord, toetades seda jõuliselt kapitaliturgude liidu huvides. Koos pangandusliiduga peab kapitaliturgude liit hoolitsema rahandusliidu eest ja selle elluviimine peab muu hulgas tagama majandus- ja rahaliidu teostumise, kuna kapitaliturgude liit on üks selle alustest. Kapitaliturgude liidu rajamise esimesed sammud on astunud ning ka pangandusliidus on alustatud esimese ja teise samba ülesehitamisega ja kolmanda samba jaoks

⁽¹⁾ Pakett hõlmab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee järgmisi arvamusi: „Euroala majanduspoliitika (2017)“ (täiendav arvamus) (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 216), „Kapitaliturgude liit: vahehindamine“, „Majandus- ja rahaliidu süvendamine 2025. aastaks“ (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 124) ja „ELi rahalised vahendid 2025. aastaks“ (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 131).

⁽²⁾ EMSK resolutsioon „Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta ja muud aspektid“, 6. juuli 2017. ELT C 345, 13.10.2017, lk 11.

⁽³⁾ ELT C 451, 16.12.2014, lk 10 ja ELT C 332, 8.10.2015, lk 8.

on esitatud ettepanekud. Nüüd on tähtis mõlemas valdkonnas edasi töötada ja jõuda nii kiiresti kui võimalik lõplike eesmärkide elluviimiseni.

1.3. Kapitaliturgude liit saab lisaks anda märkimisväärse panuse majanduse elavdamise kindlustamisse ning aidata kiirendada majanduskasvu, suurendada investeringuid ja tööhõivet. See toob kasu nii kõigile liikmesriikidele üksikult kui ka ELile tervikuna. Struktuuriliselt peab sellega kaasnev rahastamisallikate laiendamine ja mitmekesistamine tagama ulatuslikuma integratsiooni. See omakorda peab andma panuse nii majandus- kui ka finantsüsteemi soovitud suuremale stabiilsusele, turvalisusele ja vastupanuvõimele. Killustatud tegutsemise jätkamine ei ole lahendus, sest seeläbi sulguvad meie ees mitmed võimalused.

1.4. Pidades silmas käimasolevaid jõu- ja võimuvahetekordade muutusi rahvusvahelisel ja ülemaailmsel tasandil ja lähemal aset leidvat Brexitit, on oluline, et EL tegutseks nüüd jõuliselt ja tugevdaks oma majanduslikku positsiooni. Selles osas võib Euroopa võtta eeskujuks Ameerika majanduse vastupanuvõime ja dünaamika, mida too näitas pärast kriisi.

1.5. Komitee jaoks on selge, et kapitaliturgude liit ei saa olla mittesiduv eksperiment, millest saavad kasu vaid üksikud, vaid et sellest peab kujunema kõigi ELi liikmesriikide tegelikkus. See on absoluutne eeltingimus. Euroopa tasandil ja liikmesriikides peab olema olema poliitiline tahe, et teha kõik vajalikud jõupingutused ja luua kõik vajalikud asjakohased eeltingimused. Tulemus peab olema kapitaliturgude liit, mis seisab integratsiooni eest kogu liidus, ent arvestab samas muu hulgas teatud piirkondade ja alade vajaduste, murede ja ambitsioonidega. Kõikides valdkondades on vaja ühtset ja järjepidevat poliitikat ning välistada tuleb seatud eesmärkidega vastuolus olevad algatused.

1.6. Komitee jaoks on äärmiselt tähtis maksimeerida õnnestumise võimalusi. Seepärast tehakse sõnaselge ettepanek näha ette vajalikud vahendid, millega on võimalik kindlaks teha ja mõõta tõhusat pürgimist kapitaliturgude liidu poole ja tehtud edusamme kõigis liikmesriikides. Konkreetsemalt toetab komitee jõuliselt süsteemi, mille abil võiks korrapäraselt hinnata kapitaliturgude liidu edusamme ja selle rakendamist liikmesriikides ning mis hõlmaks nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid meetmeid ja nende tulemuste avalikustamist. Vajakajäämistele korral tuleb rakendada asjakohaseid tegevusi ja meetmeid.

1.7. Kapitaliturgude liidu lõplik edukus sõltub sellest, mil määral suudetakse kätteantud põhielementidest ehitada tõhus tegelikkus, ja sellest, kas ühtne turg saab tõepoolest reaalsuseks ning kas kõik sidusrühmad, eelkõige finantsteenuste osutajad, ettevõtted, investorid ja hoiustajad, hakkavad seda tõhusalt kasutama. Seepärast tervitab komitee praegust kiiret vahehindamist ja kutsub üles korraldama tulevikus selliseid hindamisi korrapäraselt. Nendes tuleks aktiivselt ja tihedalt kaasata ka eelnevalt mainitud sidusrühmad.

1.8. Edasised sammud kapitaliturgude liidu põhielementide paikanemiseks nõuavad valikute tegemist. Komitee on seisukohal, et eelistada tuleb meetmeid ja tegevusi, mis toovad kaasa kõige suurema lähenemise ja mis jätavad liikmesriikidele kõige vähem võimalusi minna kaugemale kui on hädavajalik. Seejuures tuleb silmas pidada õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT), et muuta protsesse lihtsamaks, vältida üleliigset halduskoormust ja liigseid kulusid.

1.9. Komisjoni dokumendis on esitatud 38 kapitaliturgude põhielementi, mis peavad (veel) hakkama kehtima 2019. aastal. See suur meetmete hulk, mis tuleb ellu viia lühikese perioodi jooksul, võib tõstatada küsimusi lähenemisviisi osas. Komitee jaoks on oluline, et kapitaliturgude liidu vundament rajataks lõplikult ja pöördumatult nii kiiresti kui võimalik.

1.10. Komitee nõuab tungivalt, et selles kontekstis pöörataks vajalikkude tähelepanu VKEde rahastamisele. Nende jaoks jääb pankade rahastamine ülimalt tähtsaks. Lisaks esialgses tegevuskavas sisaldunud juba elluviidud meetmetele (muu hulgas lihtne, läbipaistev ja standardne väärtpaperistamine, prospektidirektiiv) tuleb rakendada kõiki käesolevas teatises sisalduvaid algatusi, mille abil on võimalik nende ettevõtete olukorda veelgi parandada. Sellele lisaks tuleb VKEde jaoks luua veel ka teisi võimalikke teid, nagu alternatiivsed rahastamisallikad ja muude poliitiliste vahendite edendamine, ning VKEsid tuleb julgustada neid kasutama.

1.11. Lisaks väljendab komitee heameelt selle üle, et keskendutakse jätkusuutlike investeeringute tugevdamisele ning et ELile on selles valdkonnas ette nähtud keskne roll. Komitee toetab ideed, et eelseisvates seadusandlikes finantsalaste õigusaktide läbivaatamistes võetakse arvesse jätkusuutlikkuse kaalutlusi (prioriteetne meede 6).

1.12. Lõpetuseks on komiteel heameel, et kapitaliturgude liidu ülesehitamise jõupingutustes on oluline osa järelevalvel. Euroopa tasandi järelevalvel on otsustav roll nii siis, kui küsimuse all on turvalisus ja stabiilsus, kui ka siis, kui tegu on soovitud turuintegratsiooni elluviimisega ning VKEdes jaoks takistuste, tõkete ja ebavõrduse kõrvaldamisega kapitaliturgude liidus.

2. Taustteave

2.1. Ametisse astumisel nimetas Jean-Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjon ühe oma peamise prioriteedina majanduskasvu, investeeringute ja töökohtade loomise edendamist. Selle elluviimist silmas pidades on algusest peale tegeletud *Euroopa investeerimiskava* väljatöötamisega, mis sisaldab mitmeid aspekte.

2.2. Muu hulgas hõlmab see kava jõupingutusi ühtse kapitaliturgude liidu saavutamise poole. Sellele anti stardipauk 2015. aasta septembri lõpus, mil komisjon avaldas oma „Kapitaliturgude liidu loomise tegevuskava“⁽⁴⁾. Selle tegevuskavaga antakse kasutada põhielemendid, et luua 2019. aastaks kõiki liikmesriike hõlmav, hästi toimiv ja integreeritud kapitaliturgude liit.

2.3. Vähem kui aasta hiljem kutsus Euroopa Ülemkogu juba üles tegema „kiireid ja otsustavaid edusamme“ ja „tagama ettevõtjatele lihtsama juurdepääsu rahastamisele ja toetama investeerimist reaalmajandusse, jätkates tööd kapitaliturgude liiduga.“⁽⁵⁾ Ning veidi pärast seda võttis komisjon vastu teatise, milles kutsutakse samuti üles reformi kiirendama⁽⁶⁾.

2.4. Lisaks sellele on viimasel ajal esile kerkinud mitu uut finantsintegratsiooniga seotud probleemi, nagu suurima finantskeskuse eelseisev lahkumine EList (BREXIT).

2.5. Kõik eelnimetatu töi hiljuti⁽⁷⁾ endaga kaasa selle, et komisjon avaldas teatise kapitaliturgude liidu loomise tegevuskava vahearuande kohta⁽⁸⁾. Lisaks sellele, et vahearuanDES a) kirjeldati algse tegevuskava rakendamise olukorda ja b) teavitati mitmest eelseisvatele meetmetele tuginevast uuest seadusandlikust algatusest, anti selles iseäranis teada ka c) teatud hulgas uutest prioriteetsetest meetmetest.

2.5.1. Asjaomase vahearuandega soovitakse eelkõige lahendada erinevaid tõstatunud probleeme ning arvestada ka 2017. aasta kevadel toimunud avaliku konsultatsiooni tulemustega.

2.5.2. Esialgses tegevuskavas sisaldunud meetmetest (33)⁽⁹⁾ on vastavalt algsele ajakavale komisjoni tasandil viidud ellu enam kui pooled (20). Komisjon esitatud ettepanekud puudutavad muu hulgas riskikapitaliturgude arengut, küsimusi, kuidas muuta lihtsamaks ja odavamaks ettevõtete juurdepääs avalikele turgudele, vaadates üle prospektieeskirjad, kuidas lõpetada maksusoodustuste kohaldamine võlgadele omakapitaliga võrreldes, kuidas edendada ohutut ja likviidset väärtpaberistamisturгу ning kuidas anda ausatele ettevõtjatele võimalus ümberstruktureerimiseks või teine võimalus pankroti korral.

2.5.3. Käimasoleva programmi⁽¹⁰⁾ osas soovib komisjon muu hulgas esitada kolm õigusakti ettepanekut, mida peetakse kapitaliturgude liidu rajamise nurgakiviks. Eelkõige puudutab see õigusakti ettepanekut üleeuroopalise erapensionitoote kohta (avaldati 29. juunil 2017), õigusakti ettepanekut, milles täpsustatakse kollisiooninorme seoses väärtpaberitehingute ja -nõuete mõjuga kolmandale isikule (avaldatakse 2017. aasta neljandas kvartalis) ja ettepanekut ELi pandikirjade raamistiku kohta (avaldatakse 2018. aasta esimeses kvartalis).

⁽⁴⁾ COM(2015) 468 final.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2016/06/28-euco-conclusions/>.

⁽⁶⁾ COM(2016) 601 final.

⁽⁷⁾ 8. juunil 2017.

⁽⁸⁾ COM(2017) 292 final.

⁽⁹⁾ COM(2017) 292 final, punkt 2.

⁽¹⁰⁾ Sama mis allmärkus 9.

2.5.4. Erinevatele probleemidele lahenduse leidmiseks kehtestatakse kapitaliturgude liidu tugevdamiseks üheksa uut prioriteetset meetet (¹¹):

- Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) volituste suurendamine, et edendada järjepideva järelevalve tõhusust ELis ja väljaspool;
- proportsionaalsema regulatiivse keskkonna loomine VKEde noteerimiseks avalikel turgudel;
- investeerimisühingute usaldatavusnõuete kohase käsitlemise läbivaatamine;
- finantstehnoloogiaalasele tegevusele litsentsimise ja tegevuslubade andmise ELi raamistiku võimaliku koostamiskaalumine;
- meetmete võtmine viivislaenude järelturu toetamiseks ja mõjuhindamise käivitamine, et kaaluda võimalikku seadusandlikku algatust tugevdamaks tagatud nõuetega võlausaldajate võimet saada tagasi äriühingutele ja ettevõtjatele antud tagatud laenude väärtus;
- jätkusuutliku rahastamise kõrgetasemelise ekspertrühma soovitude alusel järelmeetmete võtmine;
- eurofondide ja alternatiivsete investeerimisfondide piiriülese turustamise ja järelevalve hõlbustamine;
- suuniste koostamine olemasolevate ELi eeskirjade kohta, mis käsitlevad piiriüleste ELi investeringute kohtlemist ning asjakohase raamistiku loomine investeringuvaidluste rahumeelseks lahendamiseks;
- põhjaliku ELi strateegia koostamine, et uurida meetmeid, millega toetada kohalike ja piirkondlike kapitaliturgude arengut.

2.6. Eesmärk on endiselt otsustava ja püsiva panuse andmine, et panna 2019. aastaks paika põhielemendid kapitaliturgude liidu loomiseks. See kajastub komisjoni 2018. aasta tööprogrammis.

3. Märkused ja kommentaarid

3.1. Esmalt kinnitab komitee (¹²) taas oma põhimõttelist toetust ja juhib tähelepanu oma varasemale, kapitaliturgude liitu toetavale arvamusele, mille kohaselt on liidu rajamine hädavajalik seoses edasise rahandusalase ja majandusliku integratsiooniga ELis. Praegust impulssi ei tohiks jätta kasutamata, eeskätt kuna ülemaailmselt on praegu toimumas mitmed jõuvahekordade muutused Ida ja Lääne vahel. EL peab jõuliselt tegutsema.

3.2. Kapitaliturgude liit on oluline osa laiaulatuslikumast programmist, mis peab aitama edendada majanduskasvu, suurendada investeringuid ja luua töökohti. Majanduse püsiv ja stabiilne elavdamine peab jääma poliitika keskmesse ja selle poole tuleb viivitamatult edasi püüelda. Tõepoolest, peamine on, et majanduse elavdamine oleks püsiv ja et rohkem inimesi tuleks tööturule ja jääks sinna.

3.3. Lisaks peab kapitaliturgude liit aitama kaasa Euroopa kapitali suurele mobiliseerimisele ning võimaldama ühtses keskkonnas selle suunamist kõigisse ettevõttesse, taristu- ja pikaajalistesse jätkusuutlikesse projektidesse. Selle eesmärgiks olev rahastamisallikate laiendamine ja mitmekesistamine ning olukord, kus nii panga- kui turupõhine rahastamine täidavad täiel määral oma rolli, peab muutma majanduse dünaamilisemaks ja läbilöögivõimelisemaks. Selles plaanis võib inspiratsiooniallikaks olla Ameerika mudel, mis osutus kriisijärgselt vastupanuvõimelisemaks, seda lisaks teistele uudsustele, milles on oluline roll muu hulgas pangandussektorivälistel laenuandjatel.

⁽¹¹⁾ COM(2017) 292 final, punkt 4.

⁽¹²⁾ ELT C 133, 14.4.2016, lk 17.

3.4. Samas on tähtis püüelda majandusliku ja sotsiaalse lähenemise poole ja niisiis tugevdada ELi-sisest rahanduslikku ja majanduslikku stabiilsust. Esiplaanil peab olema kvalitatiivne lähenemisviis, mida iseloomustab terve ja kestlik majanduskasv ning heaolu. Kapitaliturgude liidust peavad saama kasu ka ettevõtted, investorid ja hoiustajad, ent samas tuleb vältida, et nad peaksid sellega seoses võtma liiga suure riski.

3.5. Ka majandus- ja rahaliidu edasise süvendamise ja väljakujundamise jaoks on kapitaliturgude liit otsustava tähtsusega ja selle elluviimine hädavajalik⁽¹³⁾. Komitee kinnitab taas oma traditsioonilist seisukohta selles küsimuses⁽¹⁴⁾. Koos täieulatusliku pangandusliiduga peab kapitaliturgude liit viima meid tõelise rahandusliiduni,⁽¹⁵⁾ mis on üks majandus- ja rahaliidu neljast alussambast⁽¹⁶⁾. Nendes valdkondades on juba astunud mitmeid samme ja oluline on nende jõupingutustega väsimatult jätkata.

3.6. Kapitaliturgude liidust võivad kõik liikmesriigid. Nagu hiljuti kinnitatud, on sellel veel teine oluline eelis, nimelt panus liikmesriikide ulatuslikumasse lähenemisse, mis tuleneb hoiuste paremast ringlusest ja jaotusest kogu ELis. See peaks võimaldama nõrgematel majandustel jõuda kiiremini järele paremate tulemustega majandustele⁽¹⁷⁾. Lisaks sedastatakse, et sellest vaatenurgast muudab Brexit kapitaliturgude liidu reaalse elluviimise veelgi tähtsamaks, nagu ka selle, et Euroopa majanduskasv saab kasu lõigata tervikliku rahandussüsteemi teenustest⁽¹⁸⁾.

3.7. Kõigest sellest lähtuvalt on komitee arvates kiirete edusammude tegemine ülimalt soovitatav. Komitee nõustub Euroopa Ülemkogu seisukohtadega, mis avaldati juunis 2016⁽¹⁹⁾ ja teiste selleteemaliste seisukohtadega⁽²⁰⁾.

3.8. Tegevuskava kõnealuse kiire⁽²¹⁾ vahekokkuvõttega hoitakse kätt arengute pulsil ja reageeritakse neid asjakohaselt. Komitee väljendab heameelt selle üle, et nüüd on võimalik anda jõulisem ja suunatum vastus erinevatele ja tulevikku suunatud probleemidele, mis kerkivad seoses pidevalt muutuvate olukordadega poliitika ja majanduse valdkonnas. Tulevikus on soovitatav selliseid vahekokkuvõtteid korrapäraselt koostada. Komitee peab asjakohaseks, et sellesse kaasataks aktiivselt ja tihedalt eri sidusrühmad. See on seda olulisem, et nüüd sõltub kapitaliturgude liidu lõplik edukus sellest, mil määral suudetakse kätteantud põhielementidest ehitada „tõeline“ tegelikkus ja kas ühtne turg saab tõepoolest reaalsuseks ning kas seda hakkab tõhusalt kasutama võimalikult suur hulk finantsteenuste osutajaid, ettevõtteid, investoreid ja hoiustajaid.

3.9. Kapitaliturgude liidu elluviimisel tuleb eelistada meetmeid, mis aitavad kõige enam kaasa lähenemisele⁽²²⁾ ja mis jätavad liikmesriikidele kõige vähem võimalusi minna kaugemale kui on hädavajalik. Vältida tuleb erinevusi Euroopa õigusaktide ülevõtmisel riiklikku õigusse, nagu ka erinevusi konkreetses kohaldamises. Nii palju kui võimalik tuleks toetuda õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) lähenemisviisile.

3.10. Komitee on seisukohal, et kapitaliturgude liit ei tohi olla mittesiduv eksperiment, mis toob kasu üksnes mõnele riigile, vaid vastupidi – see peab kujunema kõigi ELi liikmesriikide tegelikkuseks. See on absoluutne eeltingimus. Seepärast on ülimalt oluline, et Euroopa tasandil ja igas liikmesriigis oleks olemas (poliitiline) tahe asjakohaste tingimuste ja vajalike stiimulite loomiseks, mis paneksid aluse edule ja muudaksid selle tegelikkuseks.

⁽¹³⁾ ELT C 451, 16.12.2014, lk 10, I punkt.

⁽¹⁴⁾ Vt ka EMSK arvamus teemal „Majandus- ja rahaliidu süvendamine 2025. aastaks“ (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 124).

⁽¹⁵⁾ Vt ka viie juhi aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“, juuni 2015.

⁽¹⁶⁾ Lisaks rahandusliidu väljakujundamisele suunatud tegevusele on oluline luua tõeline majanduslik liit, eelarveliid ja poliitiline liit. Viie juhi aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“, juuni 2015.

⁽¹⁷⁾ See tähendab, et ka majanduslike vapustuste asümmeetrilisi mõjusid ohjatakse paremini.

⁽¹⁸⁾ Vt Euroopa Keskpannga asepresident Vítor Constâncio „Effectiveness of Monetary Union and the Capital Markets Union“, Malta 6. aprill 2017. <http://malta2017.eurofi.net/highlights-eurofi-high-level-seminar-2017/vitor-constancio-vice-president-european-central-bank/>

⁽¹⁹⁾ Vt käesoleva arvamus punkt 2.3.

⁽²⁰⁾ Vt allmärkus 13.

⁽²¹⁾ Vähem kui kaks aastat pärast tegevuskava avaldamist.

⁽²²⁾ Niisiis tuleks võimaluse korral eelistada näiteks määruseid direktiividele.

3.11. Ei saa teha mitte mingeid järeleandmisi selle osas, et kapitaliturgude liidu elluviimine kõigis liikmesriikides on absoluutne hädavajadus (vt punkt 3.10). Seepärast on oluline näha ette vahendid, mis võimaldavad hinnata tulemuslikke jõupingutusi seatud eesmärkide suunas ja reaalseid edasiminekuid kõigis liikmesriikides. Eelnevat silmas pidades toetab komitee jõuliselt süsteemi, mille abil võiks korrapäraselt hinnata kapitaliturgude liidu edusamme ja selle rakendamist liikmesriikides, kasutades nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid kriteeriume. Hindamise tulemused tuleb teha avalikkusele kättesaadavaks. Vajakajäämistele puhuks tuleb välja töötada asjakohased toimetamisviisid ja meetmed.

3.12. Tulemus peab olema kapitaliturgude liit, mis seisab integratsiooni eest kogu liidus, ent arvestab samas üksikute liikmesriikides vajaduste, murede ja ambitsioonidega, ilma et see tooks kaasa uue killustumise või jagunemise. Selles kontekstis on selge, et piirkondlike kapitaliturgude edendamine on teatud piirkondade ja seal tegutsevate ettevõtete jaoks väga tähtis (prioriteetne meede 9). See võib aidata ka edendada piiriülest kaubandust ja teenuste osutamist, mis on praegu veel tihti kallim ja keerulisem kui kohalik äritegevus.

3.13. Muu hulgas nõuab kapitaliturgude liidu edasine edukas elluviimine järjepidevat ja sidusat poliitikat kõigil tasanditel. Lisaks tuleb ka välistada algatused, mis ei ole kooskõlas kapitaliturgude liiduga ja/või mis võivad põhjustada killustumist, takistusi või muud laadi tõkkeid.

3.14. Hetkel sisaldab komisjoni dokumendis⁽²³⁾ toodud täielik ülevaade kapitaliturgude liidu põhielementidest, mis peavad (veel) hakkama kehtima 2019. aastal, tervenisti 38 meetet ja tegevust. Selleks, et maksimeerida eelnevalt nimetatud õnnestumisvõimalusi, võib tõstatada küsimuse, kas liiga lühikese perioodi jooksul ei tule mitte liiga palju ära teha ja kas ei oleks parem keskenduda teatud piiratud arvule prioriteetidele⁽²⁴⁾. Vaatamata sellele küsimusele antud vastusele, on oluline töötada kavandatud ajakava raames nii tulemustele suunatud kui võimalik ning rajada kapitaliliidule pöördumatu vundament.

3.15. Nii nagu komitee märkis kapitaliturgude liidu loomise tegevuskava käsitlevas algses arvamuses, on talle tõeliselt südamelähedane VKEde rahastamise teema, kuna VKEd moodustavad Euroopa majanduse südame ja neil on tööhõive seisukohalt otsustav tähtsus. Pärast kõnealust vahehindamist esitab komitee endiselt küsimuse,⁽²⁵⁾ kas kapitaliturgude liit on VKEde puhul tõesti asjakohane ja tõhus.

3.16. Iseäranis – eeskätt väikeste – VKEde nimel tuleb teha jõupingutusi, et muuta nii kohalik kui piiriülene pankade rahastamine hõlpsasti juurdepääsetavaks ja atraktiivseks ja/või see sellisena säilitada⁽²⁶⁾. Toetada ja parandada tuleb ka VKEde alternatiivse rahastamise võimalusi. Väärtpaberistamist puudutavad ettepanekud (lihtne, läbipaistev ja standardne väärtpaberistamine), mille kohta on komitee varem koostanud toetava arvamuse,⁽²⁷⁾ kujutavad endast kahtlemata sammu õiges suunas, aga tegevused ei tohi sellega piirduda. Ka viivislaenude järelturu arendamisel (prioriteetne meede 4) ja pandikirjade režiimil võib olla selles väljapaistev roll, nii nagu ka VKEde jaoks olemasolevate poliitikavahendite edendamisel.

4. Konkreetsed tähelepanekud ja märkused

4.1. Ammendavuse poole püüdemata esitatakse järgnevalt teatud hulk märkusi ja kommentaare komisjoni dokumendis välja kuulutatud prioriteetsete meetmete⁽²⁸⁾ kohta, mis pärjusid komitee tähelepanu.

⁽²³⁾ Vt komisjoni teatise COM(2017) 292 final lisa.

⁽²⁴⁾ Maltal 5.–7. aprillini 2017 korraldatud EUROFI kõrgetasemelisel seminaril 2017korraldati osalejate seas eri küsitlusi. Üks küsimus kõlas järgmiselt: „Kuidas oleks võimalik kapitaliturgude liitu märkimisväärselt kiirendada?“ 37 % vastanutest arvas, et tuleks keskenduda üksikutele põhiprioriteetidele, 29 % pidas õigeks anda poliitilist hoogu riiklike tökete kõrvaldamiseks. 12 % vastanuid eelistas EL27 jaoks ühe ühtse finantskeskuse rajamist ning sama suur hulk küsitletutest oli seisukohal, et kapitaliturgude liitu ei ole võimalik märkimisväärselt kiirendada. Neljandale ja viiendale kohale jäid vastusevariandid „järelevalvelase ühtsuse suurendamine“ (8 %) ja „panganduseeskirjade edasine kohandamine ELi finantsturu eripärale“ (3 %).

Teine küsimus oli: „Millised on EL27 kaks peamist prioriteeti kapitaliturgude liidu eesmärkide saavutamiseks?“ Sellele küsimusele vastamisel eelistati kolme järgmist vastusevarianti: „pankrotiõiguse järjepidevuse ja väärtpabereid käsitlevate õigusaktide parandamine“ (21 %), „omakapitali kaudu rahastamise arendamine“ (16 %) ning „lühikese perspektiivi prioriteetide (väärtpaberistamine, prospekt,...) edukas saavutamine“ (15 %).

Rohkem teavet EUROFI kõrgetasemelise seminari kohta (ja muu hulgas küsitluste tulemuste kohta) leiab veebilehelt https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170406_2_en.html.

⁽²⁵⁾ ELT C 133, 14.4.2016, lk 17, punkt 1.6.

⁽²⁶⁾ Olukord on liikmesriigiti erinev.

⁽²⁷⁾ ELT C 82, 3.3.2016, lk 1.

⁽²⁸⁾ Kui nendele ei ole käesolevas arvamuses muus kohas viidatud.

4.2. Komiteel on ülimalt hea meel selle üle, et kapitaliturgude liidu ülesehitamisel on kesksel kohal järelevalve (prioriteetne meede 1) ja loodab, et sellele pööratakse esmast tähelepanu. Euroopa tasandi järelevalvel on otsustav roll nii siis, kui küsimuse all on finants- ja majandussüsteemi turvalisus ja stabiilsus, kui ka siis, kui tegu on soovitud turuintegratsiooni elluviimisega ning ühtsel turul ebavõrdsuse ja muude takistuste kõrvaldamisega, millised need ka ei oleks.

4.3. Proportsionaalsuse poole pürgimine eeskirjades, millega toetatakse esmast avalikku pakkumist ja investeerimisühinguid (prioriteetne meede 2), väärivad suurt pühendumist ja vajavad kindlasti tähelepanu, aga samas tuleb pöörata pidevat tähelepanu väikehoiustajate ja väikeste investorite huvidele ja nende kaitsmisele.

4.4. Vägagi õigustatud on ELi juhtrolli tugevdamine jätkusuutlike investeeringute tegemisel (prioriteetne meede 6). Oluline on, et Euroopal oleks teerajaja roll, kui tegu on „hea“ ja kestliku majanduskasvuga. Seejuures peab esiplaanil olema kvalitatiivne lähenemisviis. Samuti on oluline see, et hoiustajate ja investeerijate käsutusse antaks asjakohane teave, seda näiteks piisavalt pika perioodi jooksul. Näiteks investeeringute mõju kohta ei säilitata andmeid kauem kui kolm aastat. Tuleks uurida, kas seda perioodi ei saaks pikendada.

4.5. Lisaks sellele toetab komitee Euroopa Komisjoni, ⁽²⁹⁾ kui leiab, et erakapitali, EFSI poolset rahastamist ja teisi ELi fonde tuleks kombineerida tõhusal viisil, et suunata investeeringuid nendele VKEdele, kes näitavad positiivset sotsiaalset ja keskkonnaalast välismõju ning aitavad sellega kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide ja eelkõige hiljuti loodud Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärkide saavutamisele.

Brüssel, 19. oktoober 2017

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Georges DASSIS

⁽²⁹⁾ COM(2017) 292 final, punkt 4.5.